

SOCIAAL-GENEESKUNDIGE HERVORMINGEN.

I.

Te hopen is het, dat zeer vele geneeskundigen hun instemming mogen betuigen met het in het vorige nummer opgenomen artikel van collega WORTMAN. Het is een verwijt, dat den Nederlandschen geneesheer gedaan wordt, en wel volgens mij terecht, dat hij weinig aandacht wijdt aan de maatschappelijk geneeskundige nooden. Wel bewegen verscheidene geneeskundigen zich in de laatste jaren ook op ruimer maatschappelijk terrein, doch het geheel wat men met „den geneeskundigen stand” kan aanduiden, beperkt zich tot wetenschappelijk werk, praktijk- of beroepsbelangen. Vele groote vraagstukken — waarvan WORTMAN een geheel lijstje geeft — worden in de maatschappij behandeld onder weinig of geen inmenging der geneeskundigen. In veel te veel vraagstukken denkt men er niet aan, het geneeskundig oordeel te hooren: talrijke commissies en besturen, die ook over geneeskundig-hygiënische zaken moeten oordeelen, missen in hun midden een geneeskundige. Zelfs belet de gemeentewet nog steeds, dat ieder arts lid van den gemeenteraad kan zijn. Wil men een groep personen aanwijzen, die door haar werkring bij uitstek geschikt is te weten wat er leeft onder verschillende klassen onzer samenleving: wat er geëischt moet worden in het belang van onze geheele maatschappij: waar onze samenleving ziek is en hoe men moet trachten haar te genezen, dan zou ik de geneeskundigen wel het allereerst willen noemen.

Het artikel van WORTMAN spreekt voor zichzelf. Aan zijn lijstje van ziekten, met wier bestrijding nauwelijks of pas een begin is gemaakt — tuberculose, alcoholisme, besmettelijke ziekten, zenuw- en zielsziekten, zuigelingenziekten, geslachtsziekten — zou ik toch gaarne toevoegen de ziekten van het schoolkind. Reeds meermalen wees ik, zoowel in dit *Tijdschrift* als elders, erop, hoe nog steeds door het rijk zoowel de theoretische als de toegepaste schoolhygiëne volmaakt verwaarloosd wordt. Ook de oprichting van het nieuwe ministerie van onderwijs, kunsten en wetenschappen bracht in dit opzicht teleurstelling. Bij de begroting van dit departement voor het jaar 1919 werd geen enkele post uitgetrokken, waaruit kon blijken, dat zelfs maar een bescheiden begin zou worden gemaakt met de instelling van een geneeskundige schoolinspectie (reeds door de onderwijzers zelf gevraagd) of de aanstelling bij het departement van een geneeskundigen adviseur.

Uit de ruïnes van de oude maatschappij moet een nieuwe worden opgebouwd. Laat ons zorgen, dat in deze laatste de geneeskundige stand diè plaats inneemt, die hem toekomt: niet ter eere van hem zelf, doch ten voordeele van ons Nederlandsche volk! Steunt allen de poging van collega WORTMAN.

Middelburg, 23 November 1918.

D. N. VAN GELDEREN.

II.

Collega WORTMAN doet in het vorige nummer van dit *Tijdschrift* aan de collegae een oproeping, die de overdenking waard is. Wij mogen hem dankbaar zijn, dat hij nog eens enkele dingen opsomt — want het is lang niet alles —, die er, in algemeen zinnig gesproken, haperen aan ons toezicht van staatswege op de volksgezondheid. Het is aan geen twijfel onderhevig, dat hierin eindelijk eens verandering moet en ook wel zal komen. De weg, dien WORTMAN wil bewandelen, lijkt mij echter te geenszins de juiste te zijn.

Ten eerste niet, omdat zijn artikel wel de fouten opsomt, maar hij niet scherpe duidelijke lijnen, niet een vast begrensde plan aangeeft, hoe verbeterd moet worden. Ongetwijfeld heeft het particulier initiatief dikwijls meer kwaad dan goed gedaan, omdat de kleinzieligheidjes van vele verenigingen het goede doel uit het oog verloren en leiding van boven af ontbreekt; ook omdat vele gemeentebesturen het zoo gemakkelijk en zoo goedkoop vinden, zooveel mogelijk van zich af te schuiven en zich te verschuilen achter die verenigingen; ongetwijfeld is de wet op het staatstoezicht van de volksgezondheid geenszins voldoende voor de hedendaagsche toestanden, evenmin als de andere geneeskundige wetten in overeenstemming zijn met de hedendaagsche wetenschap en eischen op dit gebied; ongetwijfeld is de woningtoestand in Nederland